

ገጽ 2

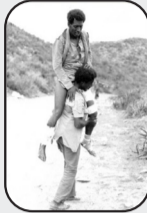
ገጽ 3

ገጽ 4

ገጽ 7

ገጽ 10

ጠንቅታ ስርዓተ-ምሳሌ

ከውጊያ ስርዓተ-ምሳሌ

ገጽ 7

ገጽ 10

ከረን - ንግፍዕታት ጸላኢ ዘጉልሕ ስጵላዊ ምርኢት ቀሪቡ

አብ ከተማ ከረን ንግፍዕታት መግቢታዊ ስርዓታት ኢትዮጵያ አብ ልዕሊ ህዝቢ ኣርትራ ቡቲ ኣይዩ ዋጋ ናጽነት ክሰብ ክንደይ ረዘን ምዃኑ ድማ ቡቲ ካልኣ ዘጉልሕ ስጵላዊ ምርኢት፡ ብ27 28ን ሰኔ ንህዝቢ ቀሪቡ።

ብርክት ገበላ ካብቲም ካብ ሰነድ ጸላኢ ዘጉልሕን ብምክንያት 20 ሰኔ - መዓልቲ ሰማኢታት ኣርትራ ብግልጽ ኣርትራ ዝቐረቡን ስጵልታት፡ ኣብ 1960ታትን 1970ታትን ኣብ ማእከል ከተማ ከረን ናይ ዝተፈጸመ ባርባራዊ ግፍዕታት ከይኖሩ፡ እቲ ምርኢት ኣብ ቦታ ፍጻሎ ምቕራብ ረዘን መልክዮቲ ከምዘመሓለፈ ተገለጹ።

ኣዘዘ ፖሊስ ዞን ዓንገባ ኮሎኔል ልብሱ ተስፋ-ሚካኤል ኣብ ዝሞቑ ቃል፡ እቲ ምርኢት ንገለ ካብቲ ብዘኣቲ ኣይልታት ኣብ ልዕሊ

ህዘቡና ዝተፈጸመ ዘየኸኸኸ ግፍዕታት ብደብ-ብ ዘርኢ ብምዃኑ፡ ኣብ ምሰጋጋር ታሪኽ ናብ ኣይሰቲ ወለዶታት ግደ ከምዘህልዎ ኣሚቲ።

ውጻእ መዓትን ናይ ዓይኒ መሰናኸርን ኣብ ዝህብዎ ሓብራታ፡ ጸላኢ - ቃልሲ ህዝቢ ኣርትራ ንምቕጻይ ከቢድ ግፍዕታት ከምዘፈጸመ፡ እንተኹነ - እዚ ንህዝቢ መላሱ ከምዘሕርገን ምሰ ሰውርኡ ዝኮሮ ርክብ ከምዘደልድልን ከምዘገበረ ገለጸም።

እቲ ምርኢት፡ ናጽነት ብከበድ ዋጋ ከምዘመጸት ዘጸር ምዃኑ ብምስብር ድማ፡ ክድፋኡሉ ተላብዮም።

መንእሲያት ብወገኖም፡ እቲ ምርኢት - ነቲ ብታሪኽ ዋራይ ዝፈልግዎ ዝኮሉ ግፍዕታት ዝኣቲ ብሰኢ ምቕራብ፡ ብዘቐረቡ ንምርድኡ ዝሕግዝ ኣይሊ ከምዘኮሮ ብምጥቃሱ ንመንእሲያት

ብፍላይ ዝያዳ ኣላፍነት ከምዘሰከም ኣገዝዚም።

እቲ ስጵላዊ ምርኢት፡ ኣቐዲሙ ብምክንያት 20 ሰኔ ኣብ ከተማ

ኣስመራ ቀሪቡ ምንቁ ዝከከርዮ። ዝኣቲ ስርዓታት ኢትዮጵያ ህዝቢ ኣርትራ ንምርዳድ፡ ካብ 1964 ክሰብ 1976 ኣብ ዝተፈላለዩ ዓውድታት

ኩናት ናይ ዝተሰውኡ ተጋደላቲ ራሳታት ኣብ ማእከል ከተማ ከረን ደሰቅልን ደሰዋሕን ከምዘኮረ ዝከከርዮ።

ጎልጅ - ጥሪት ኣብ ጸቡቕ ኩነታት ጥዕና ከምዝርከባ ተገለጹ

ኣብ ንኡስ ዞን ጎልጅ፡ ጥሪት ብዘመረጸ ዘሎ ቀጻሊ ሕክምናዊ ክንክን ኣብ ጸቡቕ ኩነታት ጥዕና ከምዝርከቡ ተጻዋዒ ጥዕና እንሰላታት ኣቶ ሰረቕ መድሃኔ ገለጹ።

ኣብቲ ንኡስ ዞን ልዕሊ 200 ሺሕ ከቡቲ፡ ልዕሊ 160 ሺሕ ኣጣል፡ ልዕሊ 360 ሺሕ ኣጣሪን ልዕሊ 14 ሺሕ ኣጣማል ከምዝርከቡ ብምጥቃሱ ጥዕና እንሰላን ኣተሞን ንምውሓድ ምሰ መሻርኻቲ፡ ኣተላት ዝቐድሱ ስራሕ እወታዊ ውጽኢት

ከምኣተረኽቦ ሓቢሩ።

ንኡስ ዞን ጎልጅ ምሰ ክልተ ሃገራት ስለዝዳወቡ ፍትው ምንቅሳታት ካብን ናብን ዘሰቦ ሰገራ-ደባዊ ሕማማት ንምክልኻል ቀጻሊ ኮላላታት ከምዘቐድሩ ብምጥቃሱ ኣረሰቶ፡ ወገንቲ ጥሪትን ጸቡቕን እዋናዊ ሓብራታ ኣብ ምትሕልላፍ ንዝከብርዎ ምትሕብብር መገሳ።

ኣብ 2026 ኣብቲ ንኡስ ዞን ጉልሓይ-መሰል ሕማም ከቡቲ ስለዝተራእዩ፡ ኣብ 16 ምምሕዳራት

ከብቢ ልዕሊ 40 ሺሕ ከቡቲ ክክተባ ከለዎ፡ ኣብ ጠለ-ጠጊዕውን ተመሳሳሊ መደብ ከምኣተላብራ፡ ኣቶ ሰረቕ ገለጹ።

ኹ-ኹዚ፡ ወፍሪ ክታብት ጸሪ ዕቡድ ከልቢ ከምዘወሃብውን ኣረጻኡ።

ኣቶ ሰረቕ ኣብ መወዳኢታ፡ ኣብ ምምሕዳራት ከብቢ መንገዱ ሳብ-ደታ፡ ገርገፍን ዓድ ሸጋላን ብዘይ ሕጋዊ ኣገዛብ ንመገማገማታት ኣብ ሕርሻዊ መዓላ ንዘውዓሉ

ቅልጠፍ ሰገምቲ ክውሰደሉም ብምትሕሰብቲ ራሳታት ዕቡብ ቁላሕታ ክገበረሊን ተላብዮ። ወገንቲ ጥሪት ብወገኖም ጥሪቶም ግቡእ ሕክምናዊ ክንክን ሳላ ዝረኽቡ

ኣብ ጸቡቕ ኩነታት ከምዝርከቡ እንተኹነ ኣብ መገማገማታት ብሰነኪ ዝርኢ ስለልታት ጥሪቶም ግዳይ ኮይነን ስለዘለዎ፡ ዝምልከቶ ኣኣል ቁላሕታ ክገበረሊን ጸዊዮም።

ሚጀር ኣልማዝ ሃይለ ተሰዊኣ

ኣባል ክፍሊ ኢ.ሚግረሽንን ዜግነትን - ገዳም ተጋዳሊት ሚጀር ኣልማዝ ሃይሉ ብ2 ሰኔ ኣብ መበል 70 ዓመት ዕድመኡ ኣብ ከተማ ለንደን - ዓገይ ብራህንያ ብሕግም ተሰዊኣ።

ኣብ ወርሒ ነሐሴ 1975 ኣብ ህዘዋይ ኣይልታት ኣርትራ ኣርትራ ዝተሰለፈት ተጋዳሊት ኣልማዝ ኣብ እዋን ኣርትራታዊ ቃልሲ ኣብ ቤት-ጽሕፈት መሪሕነት - ፋሕ፡ ፖለቲካዊ ቤት-ጽሕፈትን ክፍሊ ፖለቲካዊ ምንቅቓሕን ኣብ ዕቃብ ምስጢራዊ ስነ-ምግባር ኣርኪክ ተጋደልትን መዝገብ ሰውኣትን፡ ድሕሪ ናጽነት ድማ ኣብ ሚኒስትሪ ዜናን ክፍሊ ኢ.ሚግረሽንን ዜግነትን ኣብ መዳይ ስነ-ምግባር ወፋይን ኣብታውን ኣበርክቶ ዝገበረት ኣርባዮ እያ።

ስነ-ሰርዓት ቀብራ ድማ፡ ብ25 ሰኔ ሰነት 4:00 ድሕራቕትሪ ኣብ መጻኡ መቓብር ኣርባዮታት ኣስመራ ተፈጸመ።

ክፍሊ ኢ.ሚግረሽንን ዜግነትን ብመሰዋእቲ፡ ገዳም ተጋዳሊት ኣልማዝ ሃይለ ዝተሰመዎ መሪር ሓዘን እናገለጹ፡ ንስድራ-ቤታ፡ መቓልታን መሰርሕታን “ጽንዖት ይሃብኩም” ይብል።

ንግቅሊ ጽብት ሰልፊ ብልጽግና ዘግሃደ ህውተታ

ቅብጽተ-ተሰፊ ሰልፊ ብልጽግና ናብ ዝገኛሉ ደረጃ ወራራ ኮሚሽን እናገኘሉ ደመጽኦ ኣሎ። ናቅሊ ጽብት ኣብ ዘገብሩ ናይ መወጫታ ሃብ. ዝገኛሉ ደግ ደመጽኦ። ብመገዳገድ ህውተታታ ተሳታፊን ጌታታው ረዳ ዘጋወሉ ኣገደ ኣሰልጣኒ ናይ ሓገት ጠቐሚታት ኣብ ልዕሊ ኣርቲራ ደግጻ ገጽቲ ማርሻል ሞሪያድ።

ሰልጣን መጻሕፍት ግብ. ሰጸውት ናይ ዘውርዱ ዘይብቐንት ሰባት ኣቲ ልክሰ ተምህሮታ።

- ኣብይ ኣሕመድ ብዘይ ምጥላልን ምድገጋርን ሃገር ክመርኡ ዝገኛሉ ሰብ ኣይነታ።

- ኣብይ ኣሕመድ ሓገት ስምርቲ ዩብሉን . . ከመይ ገይሩ PHD ረኽቡ ብልክሶ ገምጻላዮ ምጥባባታዊ ሕታ ክትታታ ደግ ግዜን ስድልን ኣይህቡታ።

- ኣብይ ኣሕመድ፡ ከም ኣብነት ናይ ሃገራዊ ክድዳን ኣብ መምህራ መጽሓፍቲ ክገብሩ ዝገኛሉ። ክንዲ ዝገኘ ብዘባ ቀዳማይ ሚኒስትር ኢትዮጵያ ኣብይ ኣሕመድ ይኹን ሰራዊት ኢትዮጵያ ዝተሃዘሉ ኣልባ ዘይብሉ ጸዮናን ሰዳን ዘገብሩትውን ከም ቅብሉ ገደርን ክውሰድ ኣለዎ ማለት።

ጌታታው ረዳ ከም እመን ተጎታኒ ፖለቲካን መወከሲን እንቲ ተወሰዱ እቲ ቅድሚ ሕጂ - ኣብ እየን ከፍት ስምርቲ ኣብ ቲሲቲዮንት ኮነ ናይ ማህበራዊ ሚድያ ሕሳብ። ብዘባ ቀዳማይ ሚኒስትር ኢትዮጵያ ኣብይ ኣሕመድ ይኹን ሰራዊት ኢትዮጵያ ዝተሃዘሉ ኣልባ ዘይብሉ ጸዮናን ሰዳን ዘገብሩትውን ከም ቅብሉ ገደርን ክውሰድ ኣለዎ ማለት።

ገሊ ክብት ብዘባ ኣብይ ኣሕመድን ሰራዊት ኢትዮጵያን ዝገብሩ ዝበረ ናይ ምስጥጥጥ ዘገብሩት ገምጻላዮ ዝኣኩ።

“ኣብይ ኣሕመድ ናይ ፖለቲካ ድገብ፡ ኢትዮጵያ ኣብ ገበር ከታት እንርከብ ሃገር ነይራ እንተትኸውን ኣብ ሀሳብታል ስመጥት ኣጸግሮ ወይ ናይ ተሃድሶ ማእኸት ኣትዩ ኣጋጠምዎ ዘሉ ቀውሲ ክፍገዩ ዝገብሩ ነይሩ።”

- ኣብይ ኣሕመድ፡ ኣዳኒ ወዲ ሸውዓት ዓመት ቀልዓ እንብሉ፡ ኣብ ሕልማ ክገብስ ከም ዝገለጸዮ ገዝተሃዘኩ፡ ከም ሓቲ ኣሚኒ ብኩርንት ዝገደገር ህውተታዮ።

- ኣብይ ኣሕመድ፡ ብኢጋጣሚ ኣብ

በልጽግ ከፍት ድሕሪ ምጥባባ፡ ተሰልጠኡ ነቲ ዓርቲታት ዓመታት ሓዘዎ ዝበረ ፖለቲካዊ እምነት ብዘይ ሕጽንት ክገኙ ደሳምሶ ኣሎ።

ኣብዚ ቀረብ እየን ኣብ ዝዘገበ መገለጻ፡ ብዘነገሩ ናይ ቀደም ብዩ፡ ክጨርቅ እንብሉ፡ “ትግራይ ናጻ ሃገር ክትኸውን ዝበሉ ብተሓትዮም፡ እነውን ምውቅ ክበሉ እንብሉ (ብኣልገላዊ መሳተ) ከምኡ ኣብል ነይረዮ” ምሉዕ ይዘብር።

ናይ ቀረብ ልሳኤ፡ ከምዘበልጽዎ ጌታታው ጻርጋ መጻሕፍታዊ ክበል ብዘኣል ደረጃ፡ ክብ ምኽት ክኸብ ወጋሕታ ኣብ ሰገራንዩ ዘኣልፎ፡ በዚ ምኽትያታዮ ደግ “ሸድተኸው” ዝበል ሳን ዝጠቐሱ፡ ሰለዘ ፖለቲካዊ መርኣኡ ስሊታዊ ዝኣኸዮ።

ተለፍንት ዝገደሉ መገለጻታት ናይ ከምዚ ዝኣመሰሉ ቢጋሚንዶ ፖለቲካ ብገምገሞ መገዳገዳ ስቲብ ማዘን ክወገዮ ይኸፍል።

እንተቲ ኣብዚ ዲሕረዎይ እየን ኣገገር ኣርቲራ ዘዘተፍተፎ፡ ጸልጺን ቁጥሮን ዝመልሱ ብዘኣከ ሃሎሰው፡ መልሲ ክትህቡ ዝገደፍኦ ነገራውን ዩብሉ። ክንዲ ዝገኘ ኣብ፡ “ኣርቲራ ንኢትዮጵያ ገምጻላዮን ገምጻውን ብውዳታውያን ሓይልታት ዝተፈጥረት ሃርያ” ዝሉ ዘክቶይ ጸሎማን ናይ ታሪኽ ምጥምዘን ሞሪይ ከተከር።

እዚ ታሪኽ ናይ ምጥምዘን ንድሕሪት ናይ ምጥምዘን ገጣዩ ሃቶ፡ ብልጽግና ናይ ከፍት ኣገጽጽር ርገጣዊ ገምጻላዮ ደይ መደይ ኣሉ ዘገበድብዶ ዘሉ ምዃኑ ምጥምዘን ኣገጽጽር።

ጭጭ ታሪኽ ዝዚ ዝኣኸብ ሓቲታትዮ ዘርጋዩ።

1 ኣርቲራ ኣብ 1940ታት - እየን ምዘርገር ባዕዳዊ መገገጥ፡ ዘይገሰ መሳሉ ገጽጽን ተመዝገዱ ጸገራዊቲቲቲ ርብሓት ሕብራት መገገጥታት ኣመጽኦን ክልኦት ሓይልታትን ገምጻላው ተባሂሉ፡ ብይደረጃን ምስ ኢትዮጵያ ከምእትቅረን ተገይሩ።

2 መገገጥ፡ ኢትዮጵያ ኣብ ወርኪ ሕጻር 1962 ነቲ “ፈደራላዊ ወሰል” ብደ ወከ-ኣፍራሕ ንኣርቲራ ክትቐጠብ ኮሎ፡ ኣህጉራዊ ማህበራዊ - ንተመሳሳሊ ፖለቲካዊ ሕሳብ፡ ብጭቶ ክበል ኣይተሰምዖ።

3 ኣርቲራን ህዘፍ ከበድ ድር ሃገራዊ ናጽንት ተሰኪሞም 730 ዓመታት መረ ቃልሲ ከይዳን ከበድ ዋጋ ክገገጥን ተገዳግዶም። ኣብቲ እየንውን እንተኸውን ዓለም ብገለግ ጠሊግዮም፡ ክልኦሲ ይትረፍ ንኡጋዊ ቃልሲ ህዘበ ኣርቲራ ሃገራዊ ናጽንት ዝበረቱ ሞሪላዊ ይኹን ገምጻዊ ደገፍ ኣይገደፍ። ብኣገገጥ ብገገጥን ንሱ ብዘገለገለ ወተሃደራዊ ገጽጽን ስምርቲ ክገለገሉ ኢትዮጵያ ክብ ሕብራት መገገጥታት ኣመጽኦ ሕብረት ሰባቲ፡ ሃገራት ኣውሮጳ እሲ-ኣልፎ ከምኡውን ገሊ ሃገራት ዓረብ ኣሊፍ ከሳን ክልኦትን ገዚፍ ወተሃደራዊ ቁጠብውን ፖለቲካውን ደገፍ ይገበረሉ ነይሩ።

4 ደሕሪ ናጽንት ዝገገሉ ከታትውን ክብቲ ናይ እየን ቃልሲ ዝፍለ ኣይትን። ስርንት ኢትዮጵያ ገዝቲዎ ሕጋዊ ወሰነት ብጭቶ ደግ ነቲ ኣመጽኦ ሕብረት ኣውሮጳ ሕብራት ሃገራትን ኣፍሪቃዊ ሕብረትን ከም ኣውሳሰ፡ ዝኸተመሉ ናይ መወጫታን ቀደደን ብይን ኮሚሽን ዶብ ጥሓሱ ልኡላዊ

ግዝቲት ኣርቲራ ንልዕሊ 20 ዓመታት ብወራር ክኣከዘ ኮሎ፡ ዓበይቲ ሓይልታት ብዘበኡ ደግ ኣህጉራዊ ማህበራዊ እቲ ዝገብሩ ሰገምቲ ዘይምውላዶም ብዋጋ ፍትሕን ርገታን ገገቡ ብ ርብሓት ምጥምዘን ዘተልኡ።

5 ኣብዚ ህልው ስርንት ኢትዮጵያ ኣገገጥ “ልኡላዊ መገገጥ ባሕሪ” ብምልዓል ነጋሪት ከፍት ዝገደገፍ ዘሉ ህግግውን እንተኸውን ንኢትዮጵያ ዝገበር ጸዕቅ ክክን ቀጸሊ። 3 በልዮን ዶላር ዝገመት ደገፍ ኣህጉራዊ ማህበን ገዝቲ ኣብ መሳመር ኣሎ። ሕብረት ኣውሮጳውን ባጅታዊ ደገፍ ዘጠቓልል ሓገዝ ገምገባር ቃል ኣትዩሎ። ገኒ-ገኒውን ሃገራት ኣውሮጳ ኣሊፍ ማእኸላይ ምብራቕን ክልኦትን ንኢትዮጵያ ዝገበርሉ በይናዊ ክልተኣዊ ደገፍ ቀጸሊ። ከሓሳይ ነቲ ኣጭጭ ዝተጠቐሰ ፍለጥ ሓቲ “ጸዕቅ ክክን ንኢትዮጵያ” ዘጸርፍ።

6 ገሊ ጸብጻብ ከምዘገርዎ ኢትዮጵያ ኣብ ዝተሰራ 30 ዓመታት ብደምር 114 በልዮን ዶላር ደገፍ ክብ ዝተፈለገ ወገን ረኸባ። እዚ ዝገፍ ሓገዝ ደግ መገዳገዳ እምር ከምቲ ዝገለጸ “ኢትዮጵያ ገምጻላዮን ገምጻውን ክብ ዝገበር ተኸሉል” ገምጻላን ዝምገብ ከምዘይኣን ርኣሱ ግለጽ።

ብኣገገጥ ጌታታው ረዳ ዝበር “ትግታ” ብኣከ ማዘን ዝወገዮ ኣይነታ። ኣብ ኢትዮጵያ ሰልጣን ሓዘ-ዘሉ ሰልፊ ብልጽግና ፖሎሚካ”/ “መሪሃህ” ክጥቀሙ ምጥባባ ደግጻ መርሻዮ ዘለዎ ከት ቅብጽተ-ተሰፊ ሞሪያድ።

ዜና

ኣብ ንኣሰ ዞነ እምራ-ሓይሊ፡ ኣብ ርከቅ ክበታት ከይተረፈ ዝተወሃደ ዘመተ ምጥፋእ መሃይምን ይደድ ከምዘሉ፡ ኣወሃዳ መደብ ስምርቲ ገምጻዊት ኣብቲ ንኣሰ ዞነ መምህር ታደሰ ገበሬጸሰሰ

እምኒ ሓይሊ - ዝተወሃደ ዘመተ ምጥፋእ መሃይምን ይካየድ ኣሎ

ተባራ። ኣጭጭ ብዘተከረ መጽናዕቲ ኣብተን ስድል ስምርቲ ከይረገሰ ዝገኙኦ ክበታት 11 ገጽቲት ስምርቲ ገምጻዊት ተኸፊተን ደር ዝጠኦኦ ደቀኣጸንቶ ዝርከብዎ 237 ተመገሮ

ይሳተፍ ከምዘጠውን ገሊ። መሃይምን ኣሊኻ ናብ መጻዲ ስምርቲ ገምጻራብ ኣብ ዝተሰራ ዓመታት ዝዘበጋኸ መደብ ወጽኢት ፕህዕቤ ቤት-ጽሕፈት ስምርቲ ምስ ኣትሰት መምህርን ግገርን ተወሃዱ ደሳርኦ ከምዘሉ ኣብዉ።

ብተወሃኑ፡ ኣብተም መሃይምን ዘገገጥ ደግጻ ፕሮግራምን ባህሊ ገብር ገምጻዊን ኣብ ደርባን ዓደውኡን ኮሚዮ ኣብዮተ-ገብር ተኸፊተን ኣንከላቶ ተጠቓምን ከምቲ ዝደለ ሰለጸሎ ህዘበ ብዘበኦ ክጥቀሙን ኣገገኸሩ።

ተሳተፍቲ ደቀኣጸንቶ ኣብ ዝተሰራ ሓቲታ ብሃኸ ራከቲን ማህበራዊ ጸዮናን ኣብ ግዘኡ ክርኽቡኦ ዝይኣኣ ስድል ስምርቲ ገምጻዊ ብምርኮን ሓገሰን ብምገገጥ፡ ደር ክጽሕፍን ክንበብን ከምዘገገጥን ተባራ።

ብዘይካ ሰኔ መዓልታዊ እትሕተም ጋዜጣ

ዋና ኣሰናዳኢ
ብርሃን ምሕረት-ኣብ

ምክትል ኣሰናዳኢ
ዓብደልቃድር ኣሕመድ

ቁ.ሰ 116266 / 201820 (256)

ሰርድ ምስንዳእ
ዮሴፍ ሃይለማርያም
ምሉኡ-ብርሃን ሃብተ-ገበርኤል
ተሰፋ-ኣለም ዮማን
ሙሴ ገ/ኣግዚኦ-ብሄር

ቁ.ሰ 201820 (250)
ፋክሲ 127749 - ቁ.ሳ.ጸ. 247

ለይ-ኣውት
ፍርቲፍ ኤፍሬም ትንሱኣ ፍሰሃዮ
ሳምራዊት ሃብተ ሰሎሚ ኣፈወርቂ

ፋዋና ኣድም

ምዘርጋኡ ጋዜጣ
ቁ.ሰ.113395-07588045

ምልክታ
ቁ.ሰ 125013 - ቁ.ሳ.ጸ 1284

ሃገራዊ ማህበር ዓይነ-ሰውራን ኤርትራ ንኣብነታውያን መምህራን ኣተባባዕ

ሰጸሊ ዘብር ሰዲድ

ሃገራዊ ማህበር ዓይነ-ሰውራን ኣርቲራ፡ ኣብ ቤት-ትምህርቲ ዓይነ-ሰውራን ኣብርሃ ባህታ መምህር ልዕሊኡን ኣብ ምምህርን ምኣላይን ተመገሮ ልዑል ኣበርክቶ ገዝቡ ኣተባባዕ።

ብ26 ሰኔ ኣብ ዝተኸየደ ስሕርታት፡

ርኣሱ-መምህር ቤት-ትምህርቲ ዓይነ-ሰውራን ኣብርሃ ባህታ መምህር ገበሬጸሰሰ-ብሄር ገበሬጸሰሰ-ኤሌታ ቤት-ትምህርቲ ብውሓድ ቁጽሪ ጀመራ ለሚ ክብ መጻኢ ሃገር ገዝቡ-130 ዓይነ-ሰውራን ተምህርን ስምርቲ ከምዘኣ ብምጥቃሕ እየም ዝተተባብዑ ኣብኡ ኣብዚ መዳይዚ ርኢይ ተራ ዝበርም

ምጥፋእም ኣብዉ። ኣብ መወጫታ ናይ ክብሪ ስዳም - ሓሊቆ ጠቐላሊ ስታፍ ሚኒስትሪ ምክልኻል ጅኔ-ል ልጸሰ ወልደሃውሃኸን፡ ክኣም ኣብነታውያን መምህራንን ኣላይንን ወረቅት ምክርን ገዝቡ ስልጣንን ዓይሎ።

ሕዳሴ

ሃግመተኤ

ሓሳባት

ተገንዝቦአዊ ዘይምስናይ

ፋርስ ጽሑፍ

አብ መንጎ ሰባት ናይ መረዳኢታን ስነ መገባዕት ፍልልይ ክህሉ ባህርያዊ እዩ። ዋላውን አብ አዝዩ ግሉጽ ጉዳይ፣ ዓቢ ፍልልይ ክህሉ ንቡር ክኸውን ይኽእል እዩ። እዚ ፍልልይ፣ አብ ገለ ጸዋን፣ ተጻራርነት እናሃሎዎውን ቅቡል መገባዕት ኮይኑ ክቐርብ ይኽእል፣ ብመንጽር ባይታን ክውንነትን ናይ ነፍሲወከፍ ብሃልቲ ማለት'ዩ።

ናይ ሓሳብ ፍልልያት ብስነ ኣእምሮአዊ ኮነት ናይ ሰባት ይቐለሱዮሉ። አብ መንገት ናይ ሓደ ሰብ አብ ምንታይ ኮነት ኣእምሮ ዝተመርኩሰ'ዩ፣ ስለዚ ዋዕና ዘለዎ ኮነት ኣእምሮ ድዩ፣ ኢልካ ምሕታት ሚዛን ኣተሓሳስባ አብ ምሕላው፣ አብ ዝንቡዕ ኮነት ኣእምሮ ኳንካ ምሕላብን ካብ ዝንቡዕ ኮነት ኣእምሮ ሓበሬታ ብዘይ ምምጣይ ምቕባልን ስለ ዘድሕኑካ ሓጋዚ ክኸውን ይኽእል'ዩ።

ተገንዝቦአዊ ዘይምስናይ አብ መንጎ ክልተ ተጻራርቲ ሓሳባት ዝፍጠር ኮነት ኣእምሮ እዩ። ሓደ ሰብ አብ ሓደ ነገር ወይ ጉዳይ ሓዘዎ ዝጸንሐ ሰር ዝሰደደ ዝንቡዕ መረዳኢታ፣ ብኸልኦ ክውንነታዊ ሓቂ ክትካእ ከም ዘሎዎ ምስ ተገንዝቦ ዘንጸብራቑ ኮነት ኣእምሮ እዩ።

ተግንዝቦአዊ ዘይምስናይ (Cognitive Dissonance)፣ ግንዛብ

ዘድልዮ ሓደ ካብ ኩነት ኣእምሮ ሰባት እዩ። አብዚ ጽሑፍ ድማ ምስ ፍልልያናዊ ጽሑፍ ኣለገሪያዊ በዓቲ ብምትእሳር ምስ ገለ ኣብነታት ነቐርቦ።

አብ ዛንታ ኣለገሪያዊ በዓቲ፣ አብ መንጎ ሰቀራጠስን ሓዉ ንጥለቶ ግላይኮንን አብ ዝተገብረ ምጉት፣ ዝዚ ኮነት ዘጉልሕ ፍልልያናዊ ኣምር'ዩ። ትሕዝቶ ናይቲ ዛንታ ከምዚ ዝሰብ'ዩ።

አብ ሓደ በዓቲ ገለ እሱራት ካብ ህጻንነቶም ጀሚሮም፣ ዓለምና እንታይ ትመስል ከይርእዩ፣ ብመቐሕ ተአሲሮም ገጸም ናብ ሓደ መንደቕ ጥራይ ከም ዝርእዩን ከም ዘይንቀሳቐሱን ተገብረ። ብድሕራ'ቶም እሱራት፣ ዝንቀሳቐሱ ባምቡላታት እናተገብረ፣ ጽላሎት ምንቕስቓስ ናይ'ዞም ባምቡላታት ድማ ብድሕሪት ካብ ዝፍኖ ሓደል ብርሃን መጋርያ አብቲ እቶም እሱራት ዝጥምትሉ መንደቕ ከም ዝልጠፍ ኮነ።

እሱራት ዝዚ ብዝረእዩ፣ ነቲ ጽላሎት ሓቐኛ ምስሊ ገይሮም ወሲዱም። ድሕሪ ግዜ ሓደ ካብ'ቶም እሱራት ካብቲ ቤት ማሕበሩ ኣምሊጡ ወጸአ'ሞ፣ እቲ አብ መንደቕ ዝርእዩ ዝነበረ ምስሊ ምስ እቲ አብ ባይታ ዝረኸበ ክውንነት ከም ዘይሳነ

ፈለጠ። በዚ ድማ ነቲ ዝረኸበ ክውንነት ንብጻቱ ንምሕባር፣ ካብቲ ዝሓዘዎ ግጉይ መረዳኢታ ተምሳሌ (perception) ሓራ ክገብሮምዮ ኢሉ ብቐጽብት ናብአም ተመልሰ። ይኹን እምበር እቶም ብጻቱ፣ እቲ ሓቂ እቲ ዝርእዩዎ አብ መንደቕ እምበር ካልእ ሓቂ ከምዘየለ ድሕሪ ምሕባር፣ ንእምነቶም ዝፈታተን እምነት ሓዘ ብምምላሱ ኣዝዮም ተቐጥዑ። ዋጋ እምነቱ እውን ብምት ክቐጽዑ ወሰኑ።

ተገንዝቦአዊ ዘይምስናይ አብ ዓውደ ማሕበራዊ ስነ ልቦና (Socio-Psychology) አብ 1950ታት ብዕምቁት ዝተጸንዐ ክልሰ ሓሳብ ኮይኑ፣ አብ መዓልታዊ ህይወትና ብቐጻሊ እንርእዮ ስነ ኣእምሮአዊ ኮነት'ዩ።

ተገንዝቦአዊ ዘይምስናይ አብ ዝገጥመና እዋን፣ ብሰለሰተ ቀንዲ መገድታት ግብረ መልሲ ንህቡ።

1. መረዳኢታና ናብቲ አብ ኣእምሮና ዘይጸንሐ ሓቐኛ ክውንነት ብኸልል ክርዕም
 2. ምስ ዝጸንሓና ኣተሓሳስባ ዝያዳ ክንርዕመሉ ዘኽእልና መገዲ ምድላይ፣ (Cognitive bias)
 3. ንኹነተ ኣእምሮና ዘርግእ ካልእ ሓሳብ ብምንቃል
- ተገንዝቦአዊ ዘይምስናይ ብመንጽር

ዕምቁት ሓዘዮ ዝጸናሕና ግጉይ መረዳኢታ ዝተፈላለዩ ደረጃ ምምዘባል ተገንዝቦን (cognitive imbalance) ሳብናትን ክህሉዎ ይኽእል። ካብ ሓዘዮ ዝጸናሓና ግጉይ ግንዛብ ከይንወጽእ ንኸተሎ መገዲ፣ ንዕምቁት ጌጋ ርድኢትና ብምውሳኽ ናብ ካልእ ምዝንባዕ ወይ ሃተምተም ከምረሓና ይኽእል።

አብዛ አቐዲምና ዝርእናዎ ዛንታ ኣልገርያዊ በዓቲ ተንጻብሪቕ ዘሎ ባህሪ፣ ኣብነት ናይዚ ኩነት ክኸውን ይኽእል'ዩ። ካብ ቤት ማእሰርቲ ወጸኡ ክውንነታዊ ሓቂ ዝተገንዘበ ሰብ ነቲ ሓቂ አብ ብጻቱ ክንጸባርቕ እኳ እንተ ፈተነ ውጽኢቱ ከምቲ ዝሓሰቦ ኣይኮነን። እቶም እሱራት ሓዘዎ ዝጸንሐ ጌጋ መረዳኢታ ክቐይሩዎ ኣይመረጹን። እኳ ደኣ ናብ ዝግምቕ ጌጋን ሳብናን ኣምራሖም።

ምስ ኮነታት ሃገርና ዝተሓሳሰር ኣብነት ምስ እንርእዮ፣ አብ ልዕሊ ኤርትራ ክግበር ዝጸንሐ ናይ ጸለመ ዘመተ፣ ሰፊሕን አብ ነዊሕ ግዜ ዝተኸየደን ዝኸየደ ዘሎን ብምዃኑ ገለ ጽልዎ ገዲፋ እዩ። አብ ገለ ዜጋታት ዘሰረጸ ዝንቡዕ መረዳኢታ ድማ ሓደ ኣብነት ይኸውን። ኤርትራ አብ ጉዕዞኣ ዝበርሀ ክውንነታዊ ሓቐታት፣ ነዞም አብ ዝንቡዕ መረዳኢታ ዝጸንሐ፣ ናብ ዓሚቕ ተግንዝቦአዊ ዘይምስናይ ሸሚመ-ም እዩ።

መኸተ ህዝቢ ኤርትራ ኣንጻር ዝተፈላለዩ ኩናት፣ ተገንዝቦአዊ ዘይምስናይ ካብ ዝፈጠሩ ሓደ ኣጋጣሚ'ዩ። አብዚ መኸተ

ዝተጸንባረቑ ግብረ መልሲ ሓድሽ ተርእዮ ኣይነበረን። ገለ ካብዞም አብ ጌጋ መረዳኢታ ዝጸንሐ ኣንፈቶም ብምቐያር፣ ምስቲ ሃንደበት ገፍ ዝበሎም ሓቂ ክርዕሙ ከለዉ፣ እቶም ዝተረፉ፣ “ህዝቢ ኤርትራ ኣኸልዎ እዩ - ብሰደት፣ ቀጠባዊ እንዳታትን ፖለቲካዊ ተነጽሎን ተዳኺሙ ክጻወር ዝኽእል ኩናት የለን። መንግስቲ ኤርትራ አብ ናይ መወዳኢታ ደረጃኡ በጺሑ እዩ።” አብ ዝብል ጌጋ ኣተሓሳስባ ዝተሃንጸ ምግዳር መረዳኢታ ናብ ዝግምቕ ግጉይ ኣንፈት ክኣትዉ ርኢና ኢና። ከም ውጽኢቱ ንኸብርታት ናይቲ ንግባቐሉ ኢና ዝብሉዎ ህዝቢ ኤርትራ ዝጥሕሱ፣ ንመሰጥኢቲ መሰገደልን ታሪኽን ህዝቢ ኤርትራ ዘቐናጽብኩ ነቲ ብዘይ ዓሰቢ ንዊሕ ዓመታት አብ ግንባራት ዝተገደመ ጅግና ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ ዘጸልም ቅጽላት ብምሃብ፣ ምስ ጸላእቲ ክደናገጹን ናብ ዝግምቕ ደልሃመት ከኣትዉን ርኢና።

እዚ ተርእዮ'ዚ ሓድሽ ክመስል ይኽእል እዩ። እንተኾነ ሳብና ናይቲ ነዊሕ ዝሰረቱ ምግዳር መረዳኢታ ጉዕዞ ኤርትራን ኣህጉራዊ ፖለቲካዊ ኮነታትን ዘሰዓቦ ተግንዝቦአዊ ዘይምስናይን እዩ።

ነዞም በዚ ኮነተ ኣእምሮ ተጻልዮም ዘለዉ ሰባት “ምሕረት የውርድ!” ብምባል፣ ጉዕዞና ክንቅጽል እናተላበኹ፣ ካብ ጽልዎ ተግንዝቦአዊ ዘይምስናይ ክንድሕን፣ ዘሎና መረዳኢታ፣ እምነት፣ መትከል አብ ፍልጠታዊ ተገንዝቦ ክምርኩሱ፣ ኣእምሮና ንፍልጠትን ምስትውዓልን ክፋትን ቀሩብን ክኸውን እላዩ።

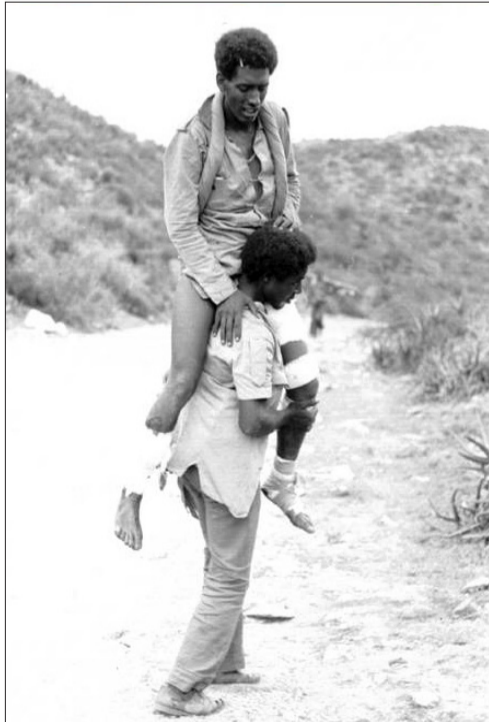
ሓሳባት

ክውረስ ዘሎዎ ሰውራዊ ክብርታት

ሚርያም ጽሑፍ

ባህሊ ነቐፊታን ነብሰ ነቐፊታን ሓደ ካብቲ ጌጋታት አብ ምእራም ኮነ እሩም ሰውራዊ ስነ ምግባር አብ ምኸሰኳስ ዓቢ ተራ ዝኸበር፣ ባህሊ ነቐፊታን ነብሰ ነቐፊታን እዩ ነይሩ። ገለኡ አብዚ ሎሚ ኳንካ ከም ጌጋ ዘይትሓሰቡ፣ ነቲ ሰውራ ግን መንነት ክልብሶ ካብ ዝኸለለ ረጅሒታት ነይሩዎ። ኮይኑ ድማ፣ ክእረሙ ዝተደልዩ ባህርያት፣ ብቐሉዕ፣ ኮሉ ተጋዳላይ ብዝምሃረሉ ኣገባብ ናብ ሓፋሽ ይወርድን ግቡእ መደረኽ ነቐፊታን ነብሰ ነቐፊታን ድማ ይኸየደሉን ነይሩ። ሎሚ አብ ትካላትና ወይ አብ ዝኾነ ናይ ሰራሕ ኣጋጣሚ፣ ነቐፊታን ነብሰ ነቐፊታን እንዘውትር ውሑዳት ኢና። ኣራሚ ዘይብሉ ጌጋታት ክንዲ ኮምራ ኮይኑ ክሳብ ዝጸቐጠ ኣይንጸቡ። ካልእ ዘየማዕብለና ባህሊውን ኣሎ። አብ ከባቢና ኮነ አብ ትካልና ብዓይኒ ነቐፊታ እንዕዘቦ ተርእዮታት፣ አብ

ግቡእ ግዜን ቦታን ምዝራብ ገዲፍና፣ ድሕሪ መጋረጃ እንሓምን ካዕቦ ንምድርን ውሑዳት ኣይኮናን። “አብቲ ግቡእ መድረኽ ዘይተቐርቦ ወይ ዘይተቐርብዮ” ምስ ተበሃልና ድማ፣ “ትርጉም ንዘይብሉ እንታይ ኣምሰለ ኣፈይ ዘርሰሕ።” ዝበል ልምድ ርእይቶታት ኣሎ። ኣፍና ክነርሰሕ ፍቓደኛታት ምስ ዘይንኸውን፣ ግብራዊ ለውጢ ብዘየምጽእ ሕሚታ እዘኒ ሰብ ካብ ምርሳሕ'ውን ክንቀጠብ ኣሎና። ንዕቤትናን ዕቤት ትካላትናን ብሃናጸ መገዲ ክንተኣራረም ኣገዳሲ እዩ። ከምዚ ዝኣመሰለ መድረኻት ድማ መቐያዩምን መፈኻኸርን ዘይኮነ፣ ብግቡእ ክምሓርን ውጽኢቱ ድማ ብእወታ ተረዲእና ክንምሃረሉን ንዕቤትና ሓጋዚ እዩ።

ብቐዓት

አብ ሰውራ ምልስ ኢልና ሓደ ኣገዳሲ ተመኸሮ ንውሰድ። ሓደ ተጋዳላይ ክጋደል ንሚዳ ኤርትራ አብ ዝጸንበረሉ እዋን፣ ኪንዮ

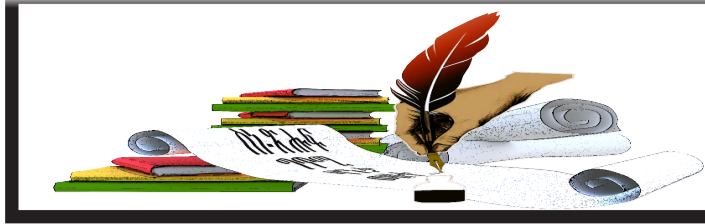
ካላሽን ሓዘ ምውጋእን ጸላኢ ምግጣምን፣ ከም ውጽኢቱ ድማ ናጽነት ምዕታር፣ ካልእ ሕልሚ ኣይነበርን። እቲ አብ ሰውራ ዝተተኸለ መንግስቲ ግን ኪንዮ ኩናት ዝኸተሉ ካልእ ዓውድታት ውሑድ ኣይነበረን። ኮሉ እቲ ክትኮሰ ዋራይ ሓሊኑ ዝወጽኦ ተጋዳላይ፣ ገለኡ ሓኪም፣ መምህር፣ መሃንድሱ፣ መራሕ፣ ወዳቢ ወዘተ ብምዃን ብልዑል ብቐዓት ንሰውራ ኣበርኪቱ እዩ። “እዚ ኣይክእሎን፣ ሞያይ ኣይኮነን።” ምባል ከም ኣምር'ውን ኣይሰማዕን። እዚ ከም ተመኸሮ ምቐሳሙ ኣገዳሲ እዩ።

ብቐዓት፣ መድረኽ ብዘየገድሰ ኣገዳሲ ባእታ ህላወ እዩ። ክንሰርር ክንበቅዕ ኣሎና። አብ ዝተዋረርናሉ ሞያታት ብልዑል ብቐዓት ምዕያይ፣ አብ ዝጸንዘረ እዋን'ውን ንጸገም ካብ ምቕላዕ የድሕነና እዩ። ብቐዓት፣ ውጽኢት'ቲ

አብ ሞያና ኮነ አብ ሓዘዮ ዘሎና ዕላማ፣ ዘሎና ናይ ስራሕ ስነ ስርዓት ስለ ዝጸንባርቑ፣ ኣገዳሲ መዕቀኒ ደረጃና እዩ። አብ እንግዲዓ ዝበቐዑ ሰባት ተሰቐልና እንብርኽን ዝበቐዕና ዝመሰለናን ሰባት እንተ'ለና ግን ነብሰና ምፍታሽ ኣይጽላእን እዩ።

ካብ ንኣይ ንብጻዩይ

ሰውራ ኤርትራ ብጻይነት ብግብሪ ዝመሃረ ሰውራ እዩ። ክሳብ ናይ ህይወት መሰጥኢቲ ዝኸደ መግለጺ ብጻይነት ነይሩዎ። “ንኣይ” ዘይኮነ “ንኣና”፣ “ኣነ” ዘይኮነ “ንሕና” ዝብል ባህርያት ኩሰኩሱ። አብዚ ብውልታውነት ዝተዓብለለ ዘመናዊ ዓለም፣ ከምዚ ዝኣመሰለ አብ ጽንኩር እዋን ዝተኸሰኹሱ ኤርትራዊ ባህሊ ናብ ወለዶታት ክውረስ ኣሎዎ። እዞን ካልእን ክብርታት፣ ቡቶም ሕጂ ዘለና መእሶዳት ክውረሱ፣ ቡቶም ዝዚ ክብርታት ዝፈጠሩ ወለዶ ድማ ክቐየሱ ዘሎዎ ባህሊ እዩ።

ባህልን ስነ-ጥበብን

ኢፍረም ሃብተጽዮን

ገጠምትን ስነ-ፍልጠትኛታትን

ሳሚ ተክለ ተሰይ

ሚካኔል ሸርመር ዝበሃል ጸሓፊ፡ ኣብ ኣደ ኣጋጣሚ ንኣደ ምስ ምወታን ከም ዝበረረብ ብምግላጽ፡ ሰባት እናኣታለል ሸከር (magic) ዝኾነ ሸከር “መንፈሳዊ እዩ” ብሃሊ ሰባ ነቶም ሰባት ንምዕጻው ዝዋቀሙሎም ዝኾነ ኣገባብት ብምግላጽ ኣብ ቅድሚ ህዘቢ ምስ ኣቃላ፡ ሓንቲ ኣብቶም ከታልሎም ዝፈተነ ሰባት፡ “ኣክብርት ዝኾነሎ ተግባር ፈጸመ” ብምባል ንሸርመር ከሰባት፡ ብዙሓት ኣብቶም ምስኣ ክሰገዉ ተቐሪሞ ዝኾነ ሰባት ወን ኣብቲ ኣንጻር ናይቲ ጌጋ እምነቶም ዘሰገዉሎም ሰባ ዝኾኑት ክሲ ሰባብዮ።

ከምዚ እም ዝበሉ ተርጓሚታት ኣብ ዝተፈለገዎ እዮን ተክለቶምዮም፡ እቲ ስነ-ፍልጠትኛ ጋሊሎ ዘጋጠሞ ፍጻሜ ግን ብዘይዳ ይዘኸር። ኣብ ግንቲ ኣትሓዘ፡ ከሎም ኣብ ሰማይት ዝርከቡ ኣኮላት፡ ፍጹም ግንኣዊ ቅርጺ ከም ዝኾነሎም ይእመን ነበረ። ከምክብቲ፡ ወርሕን ጸሓይን ምስቲ ዝእመንሎ ዝኾነ መለኮታዊ ባህሪ እም ብምግላጽ፡ ኣብ ገጽተን ሓዋዮ ጎጥ ክህልወን ዝሕሰብ ኣይነበረን። ናይ ቤተ-ክርስቲያንን ናይ ኣረሳቶታትንን ንዋይ ግዜ ተቐባልነት ዝኾነሎም ኣተሓሳስታት ብምብጻፍ ዝፍለጥ ጋሊሎ ጋሊሊ፡ ተላሲኮፕ ተጠቐሙ፡ ኣብ ገጽ ወርሒ ጎታት ዝመሰሉ ቅርጽታት ምስ ተግዘቡ ነቲ ሓበሬታ ዘመሓላልፎም ሰባት፡ ፍልጠቲ ሓዘ ክርሕቀሎም ደለዩ። ሰይጣን ኣብ እምነቶም ከጋደም ብምሕላን፡ ቦታ ተላሲኮፕ ከምቲ ጋሊሎ ከም ዝረገጸም ዝኾነሎም ጎታት ክርገጸም ከም ዝኾነሎም ብምግላጽ፡ ነቲ እምነቶም ብጥበብ ክምርምር ዕድሜ ዘቐረበሎም ጋሊሎ ኣቐጥዞም።

እቲ ስነ-ፍልጠታዊ ኣገባብ ብምቃም ነቲ ሸከርታዊ ተግባር ዘቃሎ ሸርመርን ንገጽ ወርሒ ብዝኾነ ኣገጽ ክትርእ ዘኾነሎ ስራሕ ጋሊሎን ንሰባት ኣብ ምዕጻውን ድንቁርናን ዘድሕኑ ክንጎም፡ ብዙሓት ሰባት ዘይተሓሰቡሎም ምክንያት፡ ክግለጹ ዘይክእሉ መስተንክራት ከም ዘለዉ ክንእምን ባህ ዝኾነሎም ብምዃን፡ ስነ-ፍልጠት፡ ኣብ ግዜ ናብ ግዜ ደባቲ እናኣሰራሕዩ ዳርጋ ናብ ከሎም መዳያት ህይወት ብርሃናቲ ክውልዕ ክኣሉ ኣብ ዘሎዉ ግዜ ኣንጻር ገለ ስነ-ፍልጠታዊ ርክብታት ዝተግጥቁ ኣኮላት፡ ኣብ ዝተፈለገዩ ክብታት ግለም ብውዳብ ኣገባብ ይንቀሳቐሱ ኣለዉ።

ኣብ ልዕሊ ስነ-ፍልጠት ዘሎ ጽልኢ፡ ሰባት ኣብ ልዕሊ ከሉ ዓይነት ፍልጠት ንዘሎም ጽልኢ ዘንጸባርቑ ኣይኮላትን። እቲ ተፈሪሖ

ነገር፡ ምስ ምዕባል ስነ-ፍልጠት ተቐባልነቲ እናግበዩ ዝመጽኡ ማተርያዊ (ነገራዊ) ፍልጠታዊ፡ ንህይወት ብመካኒቲ ኣገባብት ኣብ ልዕሊ ዝኾነሎ ኣተሓሳስታት፡ ብዙሓት ተቃውሞታት ከለዎል ጸኒሐ። ኣብቶም ኣቐዲሞምን ንዋይ ግዜን ኣንጻርዚ ንነገራት ብንጽራት ነገራውያን ኣገባብት ናይ ምግላጽ ዕምም ስነ-ፍልጠት ክቃላሱ ዝጸንሐ፡ ሃይማኖታውያንን ገጠምትን እዮም ነደርዮም።

ኣብ መጽሓፍ “ትጽቢት ባህጉ”፡ ደራሲ ቡዩ ሃይሉ፡ “እቲ ዝበለጸ መዘቃ ዘይተደምጸዩ ዝበለ እንግሊዘዊ ገጥሚ ተክሊና” ብምባል ዝጠቐሰ ገጥሚ ጆን ኪትሴ ኣብ ሓንቲ ኣብ ግጥምታቱ (Lamia 1820) ንሊቕ ፊዚክስ ዝኾነ ኣይዘክ ኒውተን፡ ቀስተ-ደመና ዝፍጠረሉ ምክንያት ብስነ-ፍልጠታዊ ኣገባብ ብምግላጽ ነቐፎ።

ኒውተን፡ ጨራ ብርሃን ብፕሪዘም ከም ዝኣልፍ ብምግባር፡ ኣብ ገዢ ቀስተ-ደመና ኣመንጨዎ። እዞም ንቐስተ-ደመና ዘቐጠ ሕብርታት፡ ኣብቲ ነቲ ፕሪዘም ዝገንገጥ ጨራ ዝተፈጥሩ ምክንያት፡ እቲ ፕሪዘም ንብርሃን ናብቶም ዘቐጠ ሕብርታት ስለ ዝፈለገ ምንጭ ኣሰተውዓሉ። በዚ ከኣ፡ ቀስተ-ደመና ኣብ ሰማይ ዝፍጠረሉ ምክንያት፡ ኣብ ሰማይ ዝህሉ ጠላ፡ ከምታ ናይ ኒውተን ፕሪዘም፡ ንጨራታት ብርሃን ናብ መቐምያታቶም ከም ዝፈናጨሉ ስለ ዝኾነ ምዃኑ ተበጽሖ።

ብኣረጋጋዊ ገጥሚ ጆን ኪትሴ ኣይዘክ ኒውተን፡ ቀስተ-ደመና፡ ጨራታት ጸሓይ ምስ ጠሊ ብምራኻም ዝፍጠር ተራ-ነገር ምዃኑ ምቅልዎ፡ ነቲ ኣብ ምስጢራውነት ባህሪ ዝኾነ ጸባቕ ቀስተ-ደመና ኣዕነም። ጆን ኪትሴ ነቲ ቀስተ-ደመና ብምርኣይ ዝሰምዖ ዝኾነ፡ ኣብ ውህደት ሕብርታትን ምስጢራውነቶምን ዝኾነ ኣክብርታዊ ኣድናቕት (awe) ብሰንኪቲ ንቐስተ-ደመና ናብ ርክብ ብርሃንን ጠልን ዘውረደ መግለጺ (unweaving the rainbow) ስለ ዝኾነ፡ ኒውተን ኣፈጣጥራ ቀስተ-ደመና ብምግላጽ ፍልጠቲ ኣብ ምዕባይ ኣብ ዝኾነሎ ኣብርክቶ፡ ንግድል ናይቲ ጸባቕ ብምፍታሕ ኣገዳሲ ባኢታ ኣድናቕቲ ንዝኾነ ምስጢራውነት ናይቲ ጸባቕ ብምህፋፍ ዘውረደሉ ክሰራ ዝይድ ኮይኑ ርኸቡ።

ኪትሴ ግን እቲ እንኮ ኣብ ልዕሊ ስነ-ፍልጠት ጽልኢ ዝኾነ ገጥሚ ኣይኮላትን። መንፈስ ኣገባብቲ ብጻጺቕ ሓቅታት ስነ-ፍልጠት ከይደርቁ ዘጠንቅቑ ገጠምቲ ኣብ ዝተፈለገዩ ግዜያትን ቦታታትን

ተፈጠርምዮም። ከም ዊልያም ብሌክ ዝእመሰሉ፡ መንፈስ ሰብ ኣብ ቀይድታት ምጎት ነጻ ኮይኑ ኣብ ግጥማዊ ዓለም ከንጎፍፍ ዝኣልሙ ገጠምቲ ብዙሓትዮም።

ገጠምትን ስነ-ፍልጠትኛታትን ዝተፈለገዩ ዓይነት ሰባት ምዃናም፡ ኣብ ዓይነት ናይቶም ሓቅታቶም ንምርኻብ ዝዋቀሙሎም ኣገባብት ክትርጎሙ ትክእሉ። ነታ ገጠምቲ ብህድኣት መንፈሳዊ ብምጥማት፡ ትርጉም ስቕታ ክሰምዑ ዝፍትኑ ዕንገብ ብረኹ ስነ-ፍልጠትኛታት ናብቶም ዝደቐቁ መቐምያታታ ኣቐቐቐም ብምጥማር እዮም ክርድኡዎ ዝፍትኑ። ገጠምቲ ዝዚ ስነ-ፍልጠታዊ ኣገባብ ንጸባቕ ዓይኒ ዘይብሉ ጭካኔ ይደርደሩ።

ገጠምቲ ቦቲ ኣብ ዕራብ ጸሓይ ዝፍጠር ጸባቕ ክድኹ እንከለዉ፡ ስነ-ፍልጠትኛታት ግን ምድረ-ሰማይ ከም ቀትሪ ተኾሎ ከሉ ነገር ብንጽራ ክግለጽ ይምዮ። ገጠምቲ ከምቲ ዊልያም ብሌክ ኣብ ሓንቲ ኣብ ግጥምታቱ ዝኾነ፡ ንኹላ ዓለም ከም ሓንቲ ደቃቕ ጸጸር ኣከፊም ኣብ ኢዶም ክጭብጡዎ ይሃርፍ። ስነ-ፍልጠትኛታት ከኣ፡ ነቲ ዕቡዮታ፡ ጸጸር ብጸጸር እናጸገዑ ተመስጢሩ ዝተርፍ ኣኣል ከም ዘይህሉዎ ይደርደሩ ክገልጹዎ ይፍትኑ። ስነ-ፍልጠትኛታት ንነገራት ብንጽራ ናይ ምርኣይ ባህን ጎጂንቶም ከይተረፈ ተወሳኺ ኣገዝ ከም ዝደለዩ ይገብርዮም። ስነ-ጥበባዊታት ነታ ብንቕሓት ኣብ እተተከረሉ እዮን እትሰወር ጸባቕ ንምሰዳዕ ኣገደቶም ናይ ምርኣይ ስርሕን ከወንዝቡ ይብህጉ። ስነ-ፍልጠትኛታት፡ ባህንታት ናይ ነገራት ይደልዩ። ገጠምቲ ግን መንፈሳዊ ንምርኻብ ይጽዕሩ። ገጠምቲ ኣብ ልዕሊ ስነ-ፍልጠት ዘቐርቡዎ ዝኾኑ ወቐሳ ስነ-ፍልጠታውያን ባህንታት ነገራት ንምርኻብ ኣብ ዝኾኑዎ ፈተነ ነቶም ባህንታት ስለ ዝቐትሉዎም፡ ገጥሚ መንፈስ ክረኽቡሎም ከም ዘይክእል ዝኾነሎ።

ኣብ ታሪኽ ግን ኣብ ልዕሊ ስነ-ፍልጠት ክብሪ ዝኾነ ገጠምቲ ወን ነደርዮም። ናይ ቀርባ ዓርኩ ነቲ “500 ኣይዘክ ኒውተን ተደማሚርም ክንዲ ኣደ ሸክሳደር ወይ ሚልተን ይኾኑ” ኣሉ ዝእምን ተይላር ኮላሪጅ፡ ገጥሚ ዊልያም ምርድሰዎቲ እቶም ስነ-ፍልጠት ዘጸንም ዓውድታት፡ ድሕሪ ግዜ ንገጠምቲ ምንጨ ጸባቕ ዝኾኑ ርክብታት ናብ ዝቐርቡሉ ደረጃ ክጎብዩ ምዃናም ኣብ መጽሓፍ ናይ lyrical ballads ይጠቅሰዮ። ኮላሪጅ “ክንዲ 500 ኣይዘክ ኒውተን” ምዃኑ ዝኾነ ገጥሚ ጆን ሚልተን ወን ኣብ

ሓምሳይ መጽሓፍ ናይታ paradise lost ዘርእሲታ ግጥሙ (ነቲ ንኣምን ሄዋንን ንምሰሓት ናብ መሬት ዝገግዝ ዝኾነ ሰይጣን ኣብ ዘርእ ክፋል)፡ ንጋሊሎን ቲላሲኮፕን ዝጠቐሰሉ ምክንያት፡ ኣብ ልዕሊ-ዝኾነ ክብሪ ንምርኣይ እዩ።

ስነ-ጥበባዊ ገጥሚ ጆምስ ቶምሰን “To the memory of Sir Issac Newton” ኣብ ዘርእሲታ ግጥሙ፡ እቲ ንኹሎም ነገራት ዘርእዩና ብርሃን ንዕሉ ክኮሰታ ኒውተን ዝኾነ ግዜ ከይተራእዩና ምጽንሕን ኒውተን ብብሉጽ ሓንገሎ፡ ነቲ “ኣንጻራቲ ልባስ መጻልቲ” ዘርእዩ ኣደናቂ ሓቂ ከም ዝኾነሎናን ጸሓፊ።

ስነ-ፍልጠት፡ ንርሑቕ ኣቐሪሞን ንደቂቕ ኣፍርዮምን ብዘርእዩ መሳርሒታቱን ንክወንገት ብደቂቕ ዝምርምሩ ኣገባብቲ፡ ሕብረተሰባት ንዋይ ዝተኮሰሎምን ዘፍቀሩምን ኣረጋጋታት ክብደህ ጸኒሐ። ነቶም ናይ ሸከር ተግባራትን ናይ ሰባ ግዜ (Contemporaries) ጋሊሎ ድንቁርናን ንምግላጽ ዝፈጸሙዎም ሰርሓት፡ ስነ-ፍልጠትኛታት ይቐረታ ዝተኮሰሎም ኣይመስለን። ስነ-ፍልጠት ቦቲ ወጽኦ ግብራውነት ኣገባብ፡ ንገጠምቲ ዝረገጸዎም ጸባቕታት ኣብ ምህፋፍ ዝጸወቱ ተራ ዝምልከት ጥርግን ግን፡ ስነ-ፍልጠትኛታት መልሲ ይህቡሉዮም።

ሓፋሽ ኣብ ልዕሊ ስነ-ፍልጠት ዘሎም ኣረዳድኣን ተቐባልነትን ንምዕባይ ክሰርሑ ኣብ ዝጸንሑ ስነ-ፍልጠትኛታት፡ ፕሮፌሰር ሪቻርድ ዳውኪንጎ ነቲ ናይ ገጠምቲ ጥርግን ኣብ ጌጋ ርድኢት ዝኾነ ምዃኑ ንምግላጽ ዝኾነ መጽሓፍ ኣሕተሙ። ብኣገልጻ ዳውኪንጎ እቲ ብሉጽ ግጥሚ ኣብ ምጥብ ዘርከብ ተምሳዮን ደሰታን ኣብቶም ኣብዚ ግዜ ተበጺሖም ዘለዉ ሓቅታት ስነ-ፍልጠትኛታት ክርከብ ዝኾነሎ። ዝዚ ንምርግጋጽ ዳውኪንጎ ጸብቑት ዝበሎም ዳህሳስት ስነ-ፍልጠት ይዘርዘር።

ኣብታ ኣብ ግጥሚ ኪትሴ ብምብጋስ “unweaving the rainbow” ዝኾነ ኣርእሲቲ ዝኾነ መጽሓፍ፡ ኒውተን ቀስተ-ደመና ንምግላጽ ዝተገናጸፎ ዓውነት ንምግላጽ ዘይብሎም ካልኣት ዳህሳስት ኣፍደገ ከም ዝኾነሎን ከም ዳህሳስት ዝኣቶም ብምልኣት ክርድኡም ንዝኾነሎ ሰባ ከም ናይ ብሉጽ ግጥሚ ተምሳዮ ከም ዝፈጥሩሉ ይምግብ።

ክኣሉ ክልሱ-ሓሳቡ ፊዚክስ ንዝኾነ ሪቻርድ ፊይንማን፡ ሓደ

ዓርኩ፡ ስነ-ፍልጠትኛታት ንዕንገብ ኣብ ዘጸንዑ ግዜ፡ ነቲ ጸባቕ ከም ዝኾነሎም ርእይቶ ሃቡ። ፊይንማን ብወገኑ ከምዚ ብምባል መለሰ፤ “እቲ ንግኝ ዝረገጸ ጸባቕ፡ ንዓይውን ይረገጸዮ። እነ ግን ንኻልኣት ዘይረገጸዮም ዝምጥቑ ተወሳኺ ጸባቕ ይረገጸዮ። ዝተሓላለኹ ዝምድናታት ናይታ ዕንገብ ይረገጸዮ። እታ ዕንገብ ሕብራ ቀይሕዮ። እዚ ሕብራዊ፡ ነታ ዕንገብ ሓሸራታት ክትሰከብ ንዝኾነሉ ኣሉዶ ፈለቐ ይኸውን እዚ ናብ ተወሳኺ ሕቶ ይመርሕ፤ ሓሸራ ሕብራ ይርእዩ እዮም ማለት ድዩ። ስነ-ጸባቕታዊ ተሃምሰት (aesthetic sense) ኣሎምዶ ይኸውን ወዘተ። ስለዚ፡ ንኣንቲ ዕንገብ ምጽናዕ፡ ጸባቕ ኣብ ምርኣይ ከመይ ይደሩ ዩግሰቲ፡ ብኣንጻር ተወሳኺ ጸባቕ ይኸውን።”

ዳውኪንጎ ፊይንማን፡ “ገጠምቲ ብስነ-ፍልጠታዊ ሕቶታት ይምሰጡዮ።” ንዝኾነ ሕቶ ብእንታ ይምልሱም፡ ክልቲኦም፡ ስነ-ፍልጠትኛታት እምበር ስነ-ጥበባውያን ስለ ዘይኮሉ፡ ኣረጋጋታት ከም ይምዳሚ መልሲ ክውሰድ ኣይክእልን። ስነ-ፍልጠት ኣገዳሲ ዓውዲ ፍልጠት ምዃኑ ኣኣ እንተ ዘይተኸኸሎ፡ ሕቶታቱ ኣብ ዝምልሰሉ፡ ነቲ ናይ ገጠምቲ ዕምምውን ንኣገራ መገዳ ከም ዘላልጦ ዝገብ-ም ሓሳብ ንዋጋ ግጥሚ ዘቐናጽብ ድዩ። ገጠምቲ ነገርና እንታይ ይብሉ ይኾኑ።

ሰዓት	መደብ
12:00	ነገራዊ መዘመር
12:05	ጸባቕ ግጥምት ከሰላ እግሪ ሞገጫ ዓለም 2026
12:30	ዘና (ትግርኛ)
12:50	ዘና (ሶፐርት)
12:55	መደብ ኣገባብ
13:30	ዘና (ዓረብ)
13:45	ሰላ ሶፐርት
14:25	ደካምታሪ
15:55	ዳህሳስ ሕትመት
16:25	ሰሙናዊ ሶፐርት
17:00	ዘና (ትግርኛ)
17:15	ድራማ
17:30	ዘና (ዓረብ)
17:45	ደካምታሪ ኣብ ስነ-ጥበብ (ድምጽ)
18:25	ጨራ ጥፎ
19:25	ሃሎ ቁልዑ
20:00	ዘና (ትግርኛ)
20:15	መደብ ዋልታ
21:00	ዘና (ትግርኛ)
21:25	ፊልም እንዳ ዝምገም
22:00	ዘና (ዓረብ)
22:15	መደብ ጸባቕ
22:30	ዘና (እንግሊዝ)

ግል ገጽ

ናጽነት ደስበለ - ሓባን ገብረአንላኝ - ሰምራዊት መለስ

1ይ ቤት-ፍርድ ዘባ ማእከል አስመራ

ወ/ሮ ሀይለማርያም ለገሰ ገብረመስቀል አደይ ክብራ ፍጡር ገደል ስለጠየቀረት፡ አን ምስ 5 አስቀተይ ወረሰት፡ ምዃንፍ ደረጃዎች ስለ ዘጠነ፣ ዝቃዎም እንተሉ፡ ን21/7/26 ኣብ ቤ/ፍ 7ይ መጋዕድ ዕዳጋ እኽሊ ይቅረብ።

ሰን ቀላታ ተኸሉ ብዓል ቤተይ ያፊት ጀብራ መሓመድሳልካ ስለጠየቀረት፡ ንዓይ ናይ መጻምዲ መሳሌ ይተሓሰዘሉ፡ 1 ወደና ደማ ወረሰ ምዃን ደረጃዎች ስለ ዘጠነ፣ ዝቃዎም እንተሉ፡ ን21/7/26 ኣብ ቤ/ፍ 5ይ መጋዕድ ዕዳጋ እኽሊ ይቅረብ።

የውሃን እምህራን ማፍ፡ ኣብ እምህራን ማፍ ፊደል ስለጠየቀረት፡ አን ምስ 6 አስቀተይ ወረሰት፡ ምዃንፍ ደረጃዎች ስለ ዘጠነ፣ ዝቃዎም እንተሉ፡ ን21/7/26 ኣብ ቤ/ፍ 5ይ መጋዕድ ዕዳጋ እኽሊ ይቅረብ።

1ጸይይቲ ገብረማርያም ሰጠ 2 ገብረኣል ገብረማርያም ሰጠ 3 ዕቅድ ገብረማርያም ገብረማርያም ሰጠ ሓፍትና ገርብ ገብረማርያም ሰጠ ስለጠየቀረት፡ 8 አስቀተ ወረሰት፡ ምዃንፍ ደረጃዎች ስለ ዘጠነ፣ ዝቃዎም እንተሉ፡ ን21/7/26 ኣብ ቤ/ፍ 7ይ መጋዕድ ዕዳጋ እኽሊ ይቅረብ።

ወ/ሮ ኣልማዝ መሓሪ ብሄል ብዓል ቤተይ ማኅከል ኣልዳራ ኣልደርቲ ስለጠየቀረት፡ ንዓይ ናይ መጻምዲ መሳሌ ይተሓሰዘሉ፡ 3 ደቁ ደማ ወረሰት፡ ምዃንፍ ደረጃዎች ስለ ዘጠነ፣ ዝቃዎም እንተሉ፡ ን21/7/26 ኣብ ቤ/ፍ 7ይ መጋዕድ ዕዳጋ እኽሊ ይቅረብ።

ሀይለማርያም ኣሚን ገብረሰገሳ፡ ብዓል ቤተይ ምህንድ ተኸሎ ገብረማርያም ተኸሎ ስለጠየቀረት፡ ናይ መጻምዲ መሳሌ ይተሓሰዘሉ፡ 8 ደቁ ደማ ወረሰት፡ ምዃንፍ ደረጃዎች ስለ ዘጠነ፣ ዝቃዎም እንተሉ፡ ን28/7/26 ኣብ ቤ/ፍ 6ይ መጋዕድ ዕዳጋ እኽሊ ይቅረብ።

ሰዶና እስከደር ክፍላይ ምላል ተራፍ ሰዶና እስከደር ክፍላ ተራፍ ይተሓሰዘሉ ስለ ዘጠነ፣ ዝቃዎም እንተሉ፡ ን22/7/26 ኣብ ቤ/ፍ 6ይ መጋዕድ ዕዳጋ እኽሊ ይቅረብ።

1ይ ቤት-ፍርድ ደቀምሓረ

ወ/ሮ ጸገ ክፍሉ፡ ኣደይ ስተብርሃን ገ/ሰላሴ ዘጸሃ፡ ስለጠየቀረት፡ አን ምስ 5 አስቀተይ 1ሓወይ ተተካኒ፡ 3 ደቁ

ወረሰት፡ ምዃንፍ ደረጃዎች ስለ ዘጠነ፣ ዝቃዎም እንተሉ፡ ን23/7/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረብ።

ዘመንል የናስ ማጀር ምላል ተራፍ ኣበል የናስ ማጀር ተራፍ ይተሓሰዘሉ ስለ ዘጠነ፣ ዝቃዎም እንተሉ፡ ን23/7/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረብ።

1ይ ቤት-ፍርድ ዓረዛ

ዛይድ ወልዱ ገብረሚካኤል ምላል ተራፍ ስለጠየቀረት፡ ወልዱ ገብረሚካኤል ተራፍ ይተሓሰዘሉ ስለ ዘጠነ፣ ዝቃዎም እንተሉ፡ ን13/7/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረብ።

1ይ ቤት-ፍርድ ገለብ

እድረሰ መሳሊ እድረሰ ስም ኣደይ ሓብ ሓምድ እድረሰ ምላል ተራፍ ሓብ ኣስመድ ፋይድ ተራፍ ይተሓሰዘሉ ስለ ዘጠነ፣ ዝቃዎም እንተሉ፡ ን6/7/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረብ።

1ይ ቤት-ፍርድ ባረንቲ

ክብሩ ሃብተሰላሴ ምላል ተራፍ ኣርሲማ ሃብተሰላሴ ተራፍ ይተሓሰዘሉ ስለ ዘጠነ፣ ዝቃዎም እንተሉ፡ ን14/7/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረብ።

ኮሚሽን ሳልካ ሃሎ ምላል ተራፍ ኮሚሽን ሳልካ ሃሎ ተራፍ ይተሓሰዘሉ ስለ ዘጠነ፣ ዝቃዎም እንተሉ፡ ን14/7/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረብ።

ጅምቲ ኣውላል ኣልማ ስም ኣደይ ሸንጎ ኣደም ሃሚ ምላል ተራፍ ሸንጎ ብርን ሃሚ ተራፍ ይተሓሰዘሉ ስለ ዘጠነ፣ ዝቃዎም እንተሉ፡ ን2/7/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረብ።

ሞዳ ሳም መሓመድ ምላል ተራፍ ርዘና ሳም መሓመድ ተራፍ ይተሓሰዘሉ ስለ ዘጠነ፣ ዝቃዎም እንተሉ፡ ን2/7/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረብ።

ኮሲት ወ/ሮ ፍታ ኤፍሪም ጸጋይ ተኸሎ ኣቶ የውሃን መምህር ኣብ ርእሮ፡ ናይ ሰብል ክሲ ቀረብሲ ስለ ዘሉ፡ ብክል ወይ ብኪጋይ ወኪል ን9/7/26 ኣብ ቤ/ፍ ቅረብ። እንዘይቀረቡም፡ ጉዳይኩም ኣብዘሰገኙም ክረኣ ምዃን ክፍል፡

ብርክት እምባ ክፍላ ኣደይ ጸገብት ሃብተሰላሴ ብርክት ስለጠየቀረት፡ አን ምስ 3 አስቀተይ ወረሰት፡ ምዃንፍ ደረጃዎች ስለ ዘጠነ፣ ዝቃዎም እንተሉ፡ ን14/7/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረብ።

መእሪ ዓድል ዐመር ምላል

ተራፍ ማዕብ ዓድል ዐመር ተራፍ ይተሓሰዘሉ ስለ ዘጠነ፣ ዝቃዎም እንተሉ፡ ን2/7/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረብ።

ኣቶ ማርያም ወልደሰባላ ስለጠየቀረት፡ ኣሙተ ወልደሰባላ ስለጠየቀረት፡ አን ምስ 2ሁለቶት ተተካኒ፡ ናይ ሓይ መቐቲ ሓወይ ወረሰት፡ ምዃንፍ ደረጃዎች ስለ ዘጠነ፣ ዝቃዎም እንተሉ፡ ን9/7/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረብ።

1ይ ቤት-ፍርድ ሞልቂ

ሞምጃ ብርሃኑ ኣባይ ብርሃኑ የውሃን ሃብተጋብር ስለጠየቀረት፡ አን ምስ 7 አስቀተይ ወረሰት፡ ምዃንፍ ደረጃዎች ስለ ዘጠነ፣ ዝቃዎም እንተሉ፡ ን1/7/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረብ።

1ይ ቤት-ፍርድ ቶፕሞብያ ወ/ሮ መርሃቲ ሰይጣን ኣደገይ ብዓል ቤተይ መምህር፡ ቦኸራይ ወልደረገሳ ስለጠየቀረት፡ ንዓይ ናይ መጻምዲ መሳሌ ይተሓሰዘሉ፡ 9 ደቁ ደማ ወረሰት፡ ምዃንፍ ደረጃዎች ስለ ዘጠነ፣ ዝቃዎም እንተሉ፡ ን21/7/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረብ።

ወ/ሮ ሰይይት ኣብርሃም ስም ኣደይ ጸይይቲ ገሰው ኣብርሃ ምላል ተራፍ ትሰበ ክፍለ ገልብት ተራፍ ይተሓሰዘሉ ስለ ዘጠነ፣ ዝቃዎም እንተሉ፡ ን21/7/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረብ።

ወ/ሮ ሂወት ኣሚን ባህታ፡ ብዓል ቤተይ ወልደሰባላ ተኸሎ ተወልደመድህን ስለጠየቀረት፡ ንዓይ ናይ መጻምዲ መሳሌ ይተሓሰዘሉ፡ 5 ደቁ ደማ ወረሰት፡ ምዃንፍ ደረጃዎች ስለ ዘጠነ፣ ዝቃዎም እንተሉ፡ ን2/7/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረብ።

ወ/ሮ ሰንበት ሃይለ ተክሌ፡ ብዓል ቤተይ ተኸሎ ዘርማርያም ተኸሎ ስለጠየቀረት፡ ንዓይ ናይ መጻምዲ መሳሌ ይተሓሰዘሉ፡ 6 ደቁ ደማ ወረሰት፡ ምዃንፍ ደረጃዎች ስለ ዘጠነ፣ ዝቃዎም እንተሉ፡ ን15/7/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረብ።

1ይ ቤት-ፍርድ ጎልጅ

ወ/ሮ ምሕረት ብርሃን እድብ ስም ኣደይ ጸገ ስመረ ተኸሎ ስም ምላል ተራፍ ጸገ ስመረ ተኸሎ ተራፍ ይተሓሰዘሉ ስለ ዘጠነ፣ ዝቃዎም እንተሉ፡ ን10/7/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረብ።

ኮሲት ወ/ሮ ሰሎሞን ተኸሎ ፍህጻኖን ተኸሎ ኣቶ የውሃን ሃብተሰላሴ ሃይለሚካኤል፡ ናይ ሓይር

ክሲ ቀረብሲ ስለ ዘሉ፡ ን10/7/26 ኣብ ቤ/ፍ ቅረብ። እንዘይቀረቡም፡ ጉዳይኩም ኣብዘሰገኙም ክረኣ ምዃን ክፍል፡

1ይ ቤት-ፍርድ ተሰነይ ስም ኣብካይ ርእሮ ዓይር ምላል ተራፍ ርእሮ ዓይር ተራፍ ይተሓሰዘሉ ስለ ዘጠነ፣ ዝቃዎም እንተሉ፡ ን22/7/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረብ።

1ይ ቤት-ፍርድ ዓሰብ

ኣርዳይቶ መሓመድ ገምሐድ ምላል ተራፍ

ኣርዳይቶ መሓመድ ገምሐድ ተራፍ ይተሓሰዘሉ ስለ ዘጠነ፣ ዝቃዎም እንተሉ፡ ን20/7/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረብ።

መርሃም ሓይሰማ ሓመድ ምላል ተራፍ መርሃም ሓይሰማ ሓመድ ተራፍ ይተሓሰዘሉ ስለ ዘጠነ፣ ዝቃዎም እንተሉ፡ ን20/7/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረብ።

መሓመድ ኣስመድ ባይገይ ምላል ተራፍ መሓመድ ኣስመድ መሓመድ ተራፍ ይተሓሰዘሉ ስለ ዘጠነ፣ ዝቃዎም እንተሉ፡ ን16/7/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረብ።

ኣብ ዘባ ማእከል 3/ ዘባ ገባ ገባ ማይ ጃሕጃሕ ገሎት 9 ፓርሲል F ዚፕ ኮድ 1A 198 ጎደና ጳርቲ ቁገ 13 ስፍራት 500 ት/ሜ 6ተ ቀንዲ ክፍሊ 5ተ ተሓጋጊ ክፍሊታት ዝተገኙ ብቱንብረት IBRASM109626 ብሎም ኣብረዙ ገብረሃን መጻኦ ዝተመዘገበ ብህዳብ ዝጠነ፡ ናብ ስምይ ከሲጋር ስለ ዝኾነ፡ ዝቃዎም እንተሉ፡ ኣብ ወሻጢ ሓይ ወርሒ ካብ ዝምልከቶ ቤት ፍርድ መሓዲ ወይ ወን ይግባይ ተራፍ እንዘይሉ ውሳኔ ሓብ ናብ ቤ/ፍ ሃይራይ ካይክራልን ቤ/ፍ ናታሪን ይቅረብ። እንዘይቀረቡም፡ ብዘሲ ኣርዳይቶ ስም ጉዳይ ክውደእ ምዃን ኣስመድ፡

ኣቶ ግንኣል ብርሃን ደብተ

ኣብ ዘባ ማእከል 3/ ዘባ ጎዳይቶ ዚፕ ኮድ GODAYIF 1A714 መሳሌ ገባ ASD000425313 ብቱ ፓርሲል ID ASP00050427 ብቱ ምዘገበ ንብረት 55562017 ስፍራት መሪት 85 ት/ሜ 3 ቀንዲ ክፍሊ ዝተገኙ ብሎም ኣብረዙ ገብረሃን መጻኦ ዝተመዘገበ ብህዳብ ዝጠነ፡ ናብ ስምይ ከሲጋር ስለ ዝኾነ፡ ዝቃዎም እንተሉ፡ ኣብ ወሻጢ ሓይ ወርሒ ካብ ዝምልከቶ ቤት ፍርድ መሓዲ ወይ ወን ይግባይ ተራፍ እንዘይሉ ውሳኔ ሓብ ናብ ቤ/ፍ ሃይራይ ካይክራልን ቤ/ፍ ናታሪን ይቅረብ። እንዘይቀረቡም፡ ብዘሲ ኣርዳይቶ ስም ጉዳይ ክውደእ ምዃን ኣስመድ፡

ኣቶ ግንኣል ብርሃን ደብተ

ብሎም ወረሰት ክፍላይ ብርሃን ተኸሎን ወ/ሮ ታደሰ ልዩ ምስ 9 ደቀም ምስ ኣስመራ 3/ዘባ ገባ ገባ ጎደና ሮራ ሓብ ቁገ 10/12 ዚፕ 191 ቁጽሪ ምዃር ወረቆት 113017 መወከስ ቁጽሪ 123496 ዝተመዘገበ ኣርዳይቶ ስም (ሲብራቶ) ስለ ዝጠፈኡ፡ ዝርገብ ወይ ብሳይ ሓብ ዝጠል እንተልዩ ኣብ ወሻጢ 30 መልታት ብቱ፡፡፡ 07906285 ክትብረ፡ እንዘይቀረቡም ግን መተካታ ካብ ዝምልከቶ ኣካል ክትትት ምዃን ኣስመድ፡

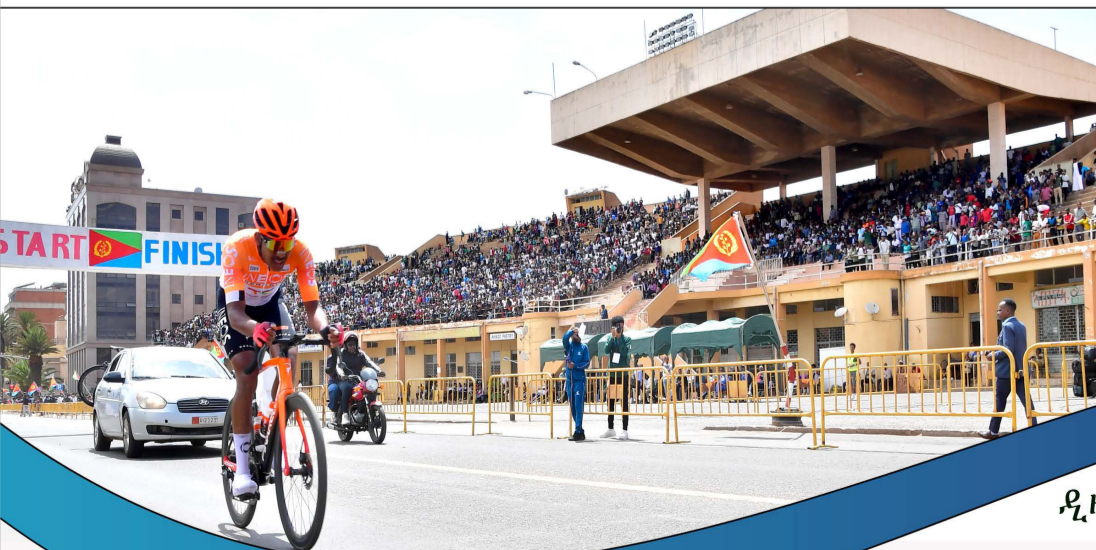
ኣቶ መሃል ብርሃን

ብሎም ግርማይ ጸጋይ ክብርም ዝተመዘገበ ብቱ፡፡፡ ASL00044 048 ዝኾነ ኣብ ዘባ ማእከል 3/ዘባ ገጀረት ጎደና ቤተይ ቁገ 12 ዝርገብ ናይ መኪና ግንባራ ትሓላይ ንኣቶ ኣሰንኣዲ ብርሃን ገብሩ ኣድራሻ ዘባ ማእከል 3/ዘባ ገጀረት ጎደና ተጋደሉ፡ ቁገ 153 ካብ ሰኔ 01/01/2026 ክትብ ሰኔ 31/12/2027 ኣርዳይቶ ስለጠየቀረት፡ ዝቃዎም ምስ ዝህሉ እዚ ምልክታ እዚ ካብ ዝጠፈሉ ሰኔ ኣብ ወሻጢ ሰላ መልክ፡ ስልጣን ገዘብ ቤት ፍርድ ተቃዋሚ የቅርብ። እንዘይቀረቡም፡ ዝቃዎም ኣካል ከምዘለ ተቆጺሩ እቲ ናይ ክራይ ውሳኔ ስጋይ ምዘገበ ከምዘፍጸሙ ክፍል፡

ግርማይ ጸጋይ ክብርም ስጋይ ወኪል የርዳይቶ ብርሃን ገብሩ

ሻምፕዮን ኤርትራ 2026

ሰላላ - ክብሮም ጸሃዩ
ኣብርሃም በዩነ
ሄናክ ተኸለገርግሽ
ዲዛይን - ታእዛዝ ኣብርሃ

ዜና ዓለም

ማርታ ክብሮም

ላቲቪያ ፋብሪካ ድርጅት ትተክል

ላቲቪያ ምስ የግሪክ ብሔራዊ ሰነድ ኣብ ግምት ምስ ናሲዮን በሉግስ ዘራኽብ ምህራምዲ ዶታ ፋብሪካ ድርጅት ክትተክል ምዃና፡ ቀዳማይ ሚኒስትር ናይታ ሃገር ኣንድራስ ኩልሲካስ ገለጹ።

ኣብ ዝተሓሰደ ኣዋርጃይ ድርጅት፡ የግሪክ ብሔራዊ ሰነድ ምህራምዲ ዶታ ፋብሪካ ድርጅት ክትተክል ምዃና፡ ቀዳማይ ሚኒስትር ናይታ ሃገር ኣንድራስ ኩልሲካስ ገለጹ።

እንተ ገንጾ ገለ ካብተን ሰብ ኣልዎ ነፍሱ ኣለዎ ኣሎ፡ እንተ ገንጾ ገለ ካብተን ሰብ ኣልዎ ነፍሱ ኣለዎ ኣሎ፡ እንተ ገንጾ ገለ ካብተን ሰብ ኣልዎ ነፍሱ ኣለዎ ኣሎ።

ኣብ ግምት ምስ ናሲዮን በሉግስ ዘራኽብ ምህራምዲ ዶታ ፋብሪካ ድርጅት ክትተክል ምዃና፡ ቀዳማይ ሚኒስትር ናይታ ሃገር ኣንድራስ ኩልሲካስ ገለጹ።

ቀዳማይ ሚኒስትር ላቲቪያ ኣንድራስ ኩልሲካስ ኣብ ፕሮጀክት፡ ላቲቪያን የግሪክ ኣብ ኢንዱስትሪ ምክልኻል ዘለዎን ምትኩሞር ምዃና፡ ቀዳማይ ሚኒስትር ናይታ ሃገር ኣንድራስ ኩልሲካስ ገለጹ።

“ላቲቪያ ምስ የግሪክ ኣንድራስ ኩልሲካስ ገለጹ።

ቀዳማይ ሚኒስትር ናይታ ሃገር ኣንድራስ ኩልሲካስ ገለጹ።

ኣብ ግምት ምስ ናሲዮን በሉግስ ዘራኽብ ምህራምዲ ዶታ ፋብሪካ ድርጅት ክትተክል ምዃና፡ ቀዳማይ ሚኒስትር ናይታ ሃገር ኣንድራስ ኩልሲካስ ገለጹ።

እስራኤል፡ ንትሕተ ቅርጺ ሕዝባህ ኣዕንዮ

ሲባይት እስራኤል ኣብ ደቡባዊ ሊባኖስ ንዝርከብ ሕዝባህ ይጥቀሙ ኮም ዝበሉ ዝበደ ናይ ትሕተ መሬት ትሕተ ቅርጺ ኮም ዘዘው ሚኒስትር ምክልኻል ናይታ ሃገር ኣገላለጹ።

ብመሰረት ሚኒስትር ምክልኻል ናይታ ሃገር እስራኤል ካብቲን ዝዘበ ሓብራታ፡ እስራኤል ኣሁን 200 ሚዢን ንዝገዛውተዮ ገርፍ ዓላማ ብምጥር ኣዕንዮ ኣሎ።

ሓብራታ ርዕሰ ገዢ ናይታ ሃገር ኣገላለጹ። እስራኤል ኣብቲ ገርፍ ብኣላገዘት ተኣቢኦ ኮም ዝበሉ ኣይ ትግልጽ።

ሕዝባህ ትግላ ሲባይት ኣብ ዝዘበ መገዳገዺ ግን እስራኤል ኣብ ደቡባዊ ሊባኖስ ትቐጽሎ ዘሉ መጥቀስታት፡ ነቲ ዝዘበኦ ስምምነት ብቐጥሎ ዝዘገብ ምዃና፡ ድሕሪ ምዃና፡ ንመሬቲን ህዝብን ናይ ምክልኻል መሰሎ ዝተሓለዎ ምዃና፡

እቲ መጥቀስታት እስራኤልን ሊባኖስን ብመጥቀስታት ኣመጺኦ ተኣቢኦ ነቲ ግድብ ደው ከበሉ ድሕሪ ምዃና፡ ድሕሪ ክልተ መዳሕታት ኮም ዝተፈጸመ እዩ ዝገለጸ።

እስራኤል ካብ ገለ ክገብታት ደቡባዊ ሊባኖስ ሲባይት ክትሰጥሎ ሓይ ካብቲ ዝዘበኦ ስምምነት ምዃና፡ መርከብ ዝክሉን ገለጹ።

ኣብቲ፡

ቀዳማይ ሚኒስትር እስራኤል በንደሚን ናታንደህ ብመከፍ፡ ሲባይት እስራኤል ኣብ ደቡባዊ ሊባኖስ ብምጥናኽ ንትሕተ ቅርጺታት ሕዝባህ መሰሎ ኮም ዘዘው ምዃና፡ ድሕሪ ናይታ ሃገር ኣብቲ ክገብ ደቡባዊ ሊባኖስ ዘገብታት እስራኤል ደማ ኮም ዝክሉን ገለጹ።

ዓራቅ፡ 47 ሰብ ሰልጣን ኣሲራ

መግቢቲ፡ ዓራቅ ብብልሻውና ዝተጠርጠሩ 47 ሰልጣን ሰብ መዛገብ ኣብ ትሕተ፡ ቀይዲ ኮም ዘዩኦ ገለጹ።

እቲ ናይ ማሳርቲ ወፍራ ነቲ ኣመጺኦ ኣቐዳማ ንኣራን ደብዳቤ ኮም ዘሎ ዝተሰጠዮ ምክትል ሚኒስትር ነዳይ ናይታ ሃገር ዓሊ ማርጅ ዓላማ ዝበሉ ኮም ዝኾነ እዩ ዝገለጸ።

ዝተሓሰደ ግንባት ኣብ ልዕሊ ኣይዮ ኮም ዝገበረት ይኸብር።

እንተ ገንጾ እቲ ብዓል ሰልጣን ግንባት ኣመጺኦ ብተደጋጋሚ ክዘጸገ ኮም ዝዘክኦ እዩ ዝኸበር።

ኣራቅ መግቢቲ፡ ዓራቅ ሃይደር ኣል ዓብዮ፡ ወፍራ ጸራ ብልሻውና ገና ኮም ዝቐጸል ኣገላለጹ።

ኣላግታት ጸራ ሰልጣን ብሰልጣን ኣብ መገብ ኣብቲ ሰብ ሰልጣን መግቢቲ ኣምሳኢ ኣመጺኦ ካልኣት ዲፕሎማቲካትን ጸዑቅ ተግባራት ኮም ዝዘዩ፡ መርከብ ሓብራታ 'ሪቫ ቲደይ' ምጥቃስ ጸዑታ ናይታ ሃገር ብምጥቃስ ሓብራታ።

ኣመጺኦ ምክትል ሚኒስትር ነዳይ ዓሊ ማርጅ ብኸሕ ዝቐየሩ ነዳይ ዓራቅ ናብ ኣራንን ብኣራን ናብ ዝደገዱ ሰልጣን ገጅሎታትን ኮም ዘርገሩ ብምጥቃስ ኣብ

ሓይ ሰሙ ዘይተገለጸ ዲፕሎማቲካት ናይታ ሃገር ብመከፍ፡ እቲ ናይ ማሳርቲ ዘመከፍ ኣብ ምዃና፡ ናይቲ ቀዳማይ ሚኒስትር ዓራቅ ዓሊ ኣልዘይዲ ኣብ ዝመደቦ ወርሒ ናብ ኣመጺኦ ዝገበሮ ዑደት ምዃና፡ ኣራቅ ኣራቅ።

እቲ ቀዳማይ ሚኒስትር ኣብ ግንባት ሰልጣን ድሕሪ ምዃና፡ ኣብታ ሃገር ግዛው ብልሻውና ክቃሎ ምዃና፡ ቃል ኣትዩ ምዃና፡ እዩ ዝገለጸ።

ፈረንሳ - ብሰንኪ መቐት ልዕሊ ሸሕ ሰባት ሞይቶም

ሰብ መዛገብ ሞይት ፈረንሳ ሓይ ሰሙን ኣብ ዘይመልእ እዩን ብሰንኪ ልዕሊ መጠን መቐት ልዕሊ ሓይ ሸሕ ሰባት ኮም ዝዘኾሩ ሓብሮም።

ኣብታ ሃገር መጠን መቐት ልዕሊ 40 ዲግሪ ሰንቲ ግሪድ ባዕሊ ኮም ዘሎ፡ እዩም ሰብ መዛገብ ሞይት ኣራቂጾም።

ሃገራዊ ትሓል ህዝቡ ሞይት ፈረንሳ ብመከፍ 85 ሚሊዮን ካብተም ግዳይት ስድመኻም 65 ዓመትን ልዕሊ ኣን ምዃና ገለጹ።

ቀዳሪ ናይታ ሃገር ኣብ ገዛም ከለዉ ዝዘኾውን ኣሁን 40 ሚሊዮን ኮም ዝኾኑ እቲ ትሓል ወሲኹ ኣመልኪቲ።

ዞህት ናርማንጼ ብራታ፤ ሴንቲርቫል ደ ለዩር፤ ፔደሰ ደ ላ ለዩርን ናብል-ኣኩቲን ደማ ዝዩን ካልኣት ዞህት ባቲ ማእላዊ ሞይት ተዳዩን ኮም ዘለዩ ሰብ መዛገብ ፈረንሳ ይገልጹ።

ብሰንኪ እቲ ተመዝገቡ ዘሎ ልዕሊ መጠን መቐት፡ ግምታዊ ኣብዚ ቅንያት ዘሎ

ኣብ ፓሪስ ዝዩድ ዝበሉ ልዕሊ ኮም እቲ ሰንኪ ማእላት ዘዩ ፈረንሳ ሓብራታ። ሰብ መዛገብ ሞይት ፈረንሳ ወሲኹም ብክላይ ኣብ ፓሪስ ዝርከቡ ህዝባታትን መካ መቐብራትን ኣብ ከበድ ስራሕ ተጽዕኖም ኮም ዝርከቡ ገለጹም።

ገለ ፖለቲካዊታት ናይታ ሃገር ግን መግቢቲ ፈረንሳ ነቲ ቅልውላው ከሎ ገና ኮም ዘይተዳለዉ እዮም ዝመቐሉ።

እንተ ገንጾ ሚኒስትር ወቐጣዊ ጉዳይት ፈረንሳ ለረንት ነብቲ ነቲ ወቐታት

ዘደገዱ ኣሎ።

“እንቲ ኮምቲ ገለ ፖለቲካዊታት ዝዘልዎ ዘይቲ ተዓሊናሉ ጸሕፍ ኣሎ። ሰብ ከኣ እዩን ከላን ወጥቲ ኣገልግሎታት ብዘገቡ ኣገልግሎት ዝዘገዙ” ክባልውን ተደብሮ።

ዝተሓሰደ ሰንኪ፡ መጠን መቐት ኣብ ጀርመን 41.7 ዲግሪ ሰንቲ ግሪድ ክዘርኦ ከሎ፡ ኣብ ቻክ ሪፖብሊክ ደማ 41.1 ዲግሪ ሰንቲ ግሪድ ባዕሊ ምዃና፡ ጸብዳኡ ደጠቐሎ።

ፓኪስታን፡ 29 ኣፍጋናውያን ዕጡቓት ቀቲላ

ሓይልታት ጸዑታ ፓኪስታን ኣብ ደቡብ ፓኪስታን ኣፍጋናውያን ብዘዩዎ ናይ መሬትን ኣየርን መጥቃስታት 29 ዕጡቓት ኮም ዝቐተሉ ሰብ መዛገብ ናይታ ሃገር ሓብሮም።

ሚኒስትር ዘዩ ፓኪስታን ኣታውላው ታሪር እቲ ሰርካት፡ ኣብ መዳኢ እታ

ሃገር ብከፍታት ገጅሎታት ዝተፈጸመ ተደጋጋሚ መጥቃስታት ምዃና፡ ግምታዊ ኮም እቲ ኣብቲ ገለጹ።

ምክትል ኣራቅ መግቢቲ ኣፍጋናውያን ሓምዳህ ልትራት ብመከፍ ባቲ ፓኪስታን ዝደገዱ መጥቃስታት ብውሕዱ 36 ሰላማውያን ሰባት ክሞቱ

እንዘሎ፡ ካልኣት 163 ሰባት ደማ ኮም ዝቐተሉ ሓብሮ።

እቲ ሰርካት፡ ሓይ ዕጡቓት ገጅሎ ኣፍጋናውያን ኣብ ከተማ ካራቺ ንዝርከብ ማእላይ ባት ጸሕፊት ሲባይት ዓላማ ብምጥር ሰላሳት ፓኪስታናውያን ወተሃደራት ድሕሪ ምቕታሎ ድሕሪ ሓይ መዳሕቲ ኮም ዝተኻየዱ መርከብ ሓብራታ ኣልጅዘራ ኣመልኪቲ።

ካብ ዝተሓሰደ ሰንኪ፡ ኣትሕታት ኣብ ደቡብ ፓኪስታን ኣፍጋናውያን ብሰንኪ ዝርከቡ ዘሎ ተደጋጋሚ ግድታት፡ ዛቲት ኣምሓት ሰላማውያን ሰባት ተቐተሉም ኮም ዘለዉ እዩ ዝገለጸ።

ፓኪስታን ኣፍጋናውያን ነዩም ኣብ ወቕቲ ልኡላዊ ግዝታታ መጥቃስታት ዝቐጸሙ ዘለዉ ዕጡቓት ጣሊን ተቀብሎ ምህላዎ እዩ ትኸብሮ።

ኣፍጋናውያን ብመከፍ፡ ግንባ ፓኪስታን ኮም ዘይትቐለሎ እዩ ደጋጊ መዳሕ ትህብ ዘዩ።

